

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
«Економіка підприємства та організація підприємницької діяльності»

(назва освітньої програми)

на тему: **«ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТОВ «САН ТЕХ РАЙ»»**
(назва теми)

Виконавець:

студент 4 курсу факультету ФЕУП
Божко Дмитро Олександрович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

доктор економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Кошельок Галина Володимирівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Аналіз економічної безпеки підприємства, а також пошук можливих рішень і шляхів її підвищення є вкрай актуальним в сьогоденних умовах нестабільної ситуації на ринку товарів та послуг, а також гострої конкурентної боротьби між компаніями за споживачів. Економічна безпека являє собою універсальну категорію, що відбиває захищеність суб'єктів соціально-економічних відношень на всіх рівнях, починаючи з держави і закінчуючи кожним її громадянином. Цей показник є однією з найважливіших умов нормального функціонування і розвитку сфери підприємництва в економіці будь-якої країни. Головна мета управління економічною безпекою полягає в ретельному організуванні та координації діяльності підприємства з метою забезпечення ефективного функціонування і досягнення поставлених цілей. Це включає у себе керування ресурсами, їх економічне використання і оптимізацію, а також забезпечення належного рівня трудового життя персоналу. Для досягнення цієї мети необхідно ефективно функціонувати в рамках операційної системи підприємства. Це означає, що важливо встановити ефективні процедури та контрольні механізми, які дозволять забезпечити стійке та безперебійне виробництво товарів або послуг. Крім того, управління економічною безпекою передбачає здійснення систематичного аналізу ефективності процесів та постійне вдосконалення операційної системи з метою підвищення продуктивності та конкурентоспроможності підприємства.

Вивченням проблем економічної безпеки та аналізом можливих шляхів її підвищення займалися такі вітчизняні вчені як М.П. Денисенко, Г.В. Кошельок, О.О. Сосновська, Н.М. Яценко, В.Л. Дикань, В.С. Лисак, М.О. Житар, П.І. Орлов та ін. Водночас, огляд наукових праць дозволив констатувати, що окремі питання вивчені недостатньо і потребують подальшого вивчення.

Мета дослідження. Пошук та економічне обґрунтування шляхів підвищення економічної безпеки ТОВ «САН ТЕХ РАЙ» на підставі проведеного аналізу господарської діяльності підприємства та його фінансових показників.

Завдання дослідження:

- дослідити сутність економічної безпеки підприємства;
- розглянути складові економічної безпеки та їх вплив на стан підприємства;
- визначити чинники, які впливають та формують економічну безпеку підприємства;
- надати характеристику та провести аналіз основних показників діяльності ТОВ «САН ТЕХ РАЙ»;
- проаналізувати ефективність складових економічної безпеки підприємства;
- провести оцінку комплексного рівня економічної безпеки;

- на підставі проведеного аналізу визначити можливі шляхи підвищення економічної безпеки на підприємстві.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність ТОВ «САН ТЕХ РАЙ» у напрямку підвищення рівня економічної безпеки.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти формування та підвищення рівня економічної безпеки підприємства.

Методи дослідження: абстрактно-логічний (для узагальнення теоретичних та науково-методичних положень, визначення сутності економічних понять, формування висновків); системний аналіз (для аналізу показників ТОВ «САН ТЕХ РАЙ», дослідження фінансово-господарської діяльності підприємства); табличний та групування (при аналізі стану економічної безпеки підприємства); конструктивний та експериментальний (оцінка результатів запропонованих заходів підвищення економічної безпеки підприємства).

Інформаційна база дослідження стала наукова вітчизняна і зарубіжна література з досліджуваної проблеми; законодавчі та нормативно-правові акти України; статистична, фінансова та оперативна звітність ТОВ «САН ТЕХ РАЙ» за 2019-2021 роки.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 72 сторінки. Основний зміст викладено на 60 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 6 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти формування економічної безпеки на підприємстві**» розглянуто теоретичні аспекти поняття економічної безпеки, її сутність та основні види захисту, розглянуто основні складові економічної безпеки, характеристика та їх показники для подальшого оцінювання, описані чинники які впливають та формують економічну безпеку підприємства.

У другому розділі «**Аналіз економічної безпеки ТОВ «САН ТЕХ РАЙ»**» наведена характеристика діяльності досліджуваного підприємства, проаналізовано основні показники діяльності даного підприємства, складові економічної безпеки підприємства були проаналізовані та проведена комплексна оцінка рівня економічної безпеки за допомогою методу експертних оцінок, сукупного критерію та графічного методу оцінювання економічної безпеки.

У третьому розділі «**Основні заходи підвищення рівня економічної безпеки на підприємстві**» представлені основні заходи підвищення рівня економічної безпеки. запропоновано основні заходи підвищення економічної безпеки на ТОВ «САН ТЕХ РАЙ» за рахунок зменшення браку від виробництва продукції завдяки заміни сировини та підвищення кваліфікації працівників на підприємстві, розрахований економічний ефект від запропонованих заходів та продемонстрований ефект підвищення окремих складових та економічної безпеки даного підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Економічна безпека підприємства – стан виробничо-економічної системи, при якому діють механізми запобігання та мінімізації впливу загроз на діяльність та розвиток фірми. Головна мета управління економічною безпекою полягає в ретельному організуванні і керуванні економічними процесами з метою забезпечення ефективного функціонування підприємства, забезпечення певного рівня трудового життя персоналу, забезпечення якості господарських процесів підприємства, постійне стимулювання, нарощування наявного потенціалу підприємства та його стабільного розвитку.

2. Економічна безпека підприємства дозволяє виділити низку основних складових економічної безпеки. Кожна з цих складових унікальна в своєму роді і в групі утворюють єдину картину того, що насправді відбувається на підприємстві. Найважливіша складова економічної безпеки є фінансова складова, тому що вона демонструє платоспроможність підприємства та є «двигуном» будь-якої економічної системи. Кожен з цих складових мають свої показники, які треба розраховувати, щоб визначити ступінь впливу та його стан. На даний момент не існує такого показника, який би міг цілком охарактеризувати економічну безпеку будь якого підприємства.

3. Сучасний стан ринкової економіки не можливо досконально передбачити. Це означає, що у сучасному світі з економічними відносинами, неможливо з точністю передбачити, як саме розвиватиметься ринок, як змінюватимуться ціни, попит та інші фактори, що впливають на економічну діяльність. Також цей фактор не дозволяє передбачити стан свого підприємства у майбутньому. Це означає, що навіть якщо власник або менеджмент підприємства добре аналізує ринок та проводить прогнозування, існує значний ризик непередбачуваних змін, що можуть вплинути на діяльність підприємства. Такі зміни можуть бути викликані економічними кризами, змінами у політичному середовищі, новими технологіями або змінами в смаках та поведінці споживачів. Таким чином, при розгляді забезпечення економічної безпеки варто брати в увагу вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. Чинники, які впливають та, відповідно, формують економічну безпеку підприємства бувають різноманітними для кожної галузі і мають свою особливість. Крім чинників, які мають вплив як із зовнішнього середовища, так і внутрішнього, існують загальні чинники, що впливають на економічну безпеку незалежно від форм власності та галузі виробництва.

4. Для дослідження економічної безпеки підприємства було здійснено аналіз діяльності, основних показників, аналіз складових безпеки та проведена оцінка комплексного рівня економічної безпеки ТОВ «САН ТЕХ РАЙ». Це виробниче підприємство, відкрите в 2009 році, оснащене самими передовими технологіями для виробництва комплектуючих для систем опалення, водопостачання та систем каналізації. Аналіз основних показників діяльності дозволили зробити висновок, що підприємство є прибутковим, так як

протягом 2019-2021 років чистий прибуток збільшився на 200,01%. Рентабельність продажів протягом аналізованого періоду збільшилась на 67,69%, також інші показники ефективності мають аналогічну тенденцію.

5. Аналіз складових економічної безпеки ТОВ «САН ТЕХ РАЙ» дозволив встановити, що кожна складова безпеки має свої сильні та слабкі місця. Звертаючи увагу на фінансову складову підприємства є на середньому рівні, причина такого рівня це відсутність власних джерел фінансування для перестраховування від непередбачуваних обставин. Окрему увагу варто приділити таким складовим як техніко-технологічна, інтелектуально-кадрова та інформаційна. Дані складові знаходяться на високому рівні та є прикладом для наслідування.

6. Оцінка комплексного рівня економічної безпеки ТОВ «САН ТЕХ РАЙ» дозволила виявити деякі закономірності, силова складова за аналізований період була стабільною, різні складові в період 2019-2020 рр. мали як зростаючий характер, так і навпаки. За аналізований період загальний рівень економічної безпеки ТОВ «САН ТЕХ РАЙ» виріс на 0,78 бали (+12,37%).

7. В результаті пошуку можливих шляхів щодо підвищення рівня економічної безпеки ТОВ «САН ТЕХ РАЙ», що найбільш ефективно можна підвисити загальний рівень безпеки це зменшити брак на підприємстві та підвисити кваліфікаційний рівень робітників. Основним напрямком зниження браку є заміна постачальника плоского прокату сталі на надійного постачальника з іншої країни та більш якісною сировиною. Незважаючи на те, що даний захід вимагатиме додаткових витрат, а саме 15624 тис. грн. та може принести збитки від цього заходу, в кінцевому рахунку даний захід є економічно обґрунтованим, оскільки це знижує витрати з браку на 10132,35 тис. грн., тим самим збільшить екологію на підприємстві, підвисить якість продукції, зменшить витрати для фарбування та спаювання продукції та має суттєвий вплив на економічну безпеку підприємства. Основним напрямком підвищення кваліфікації працівників є розробка методичних курсів з підвищення професійного рівня та кваліфікації та розвинути напрямом наставництва як другорядний інструмент підвищення кваліфікації. При невеликих витрат на розробку методичних курсів, підприємство від даного заходу отримає 2728,31 тис. грн. та знизить втрати реалізованої продукції. Таким чином, означені заходи дозволять провести скорочення браку, підвисити професійний рівень працівників підприємства та достатньо підвищити ефективність окремих складових та загальний рівень економічної безпеки.